

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Egész évre . . . 6 korona
Egyes szám ára 4 fillér.

MEGBELÉNIK HETENKÉNT EGYSZER:
szombaton és egyes rend-
kívüli alkalmakkor.

A VÁROS

SZERKESZTŐSÉG:

Városi közlekvéltár (város-
háza, földszint 7. sz. Ide
küldendők a kéziratok.

KIADÓHIVATAL:

Városi könyvnyomda-vállalat
irodája. Ide küldendők
az előfizetési díjak és hírde-
tések.

KÖZIGAZGATÁSI, KÖZMŰVELŐDÉSI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

== Felelős szerkesztő: KONCZ ÁKOS. ==

Kiadófelújdosos: A VÁROSI KÖNYVNYOMDA-VÁLLALAT.

A telepítvényes földek használati szabályzata,

amely az 1226—1909. F. M. sz. a. jóváhagyott
ideiglenes gazdasági üzemterv kiegészítő részét
képezi.

1. *A város célja.* A város célja a telepítők alkalmazásával az, hogy minél hamarabb evelőt neveljen. Ugyanazért, aki valamely területet felfog evelő nevelés céljából, azt minél előbb betelepíteni és a beültetett csemetékét felnevelni köteles s addig a földjét ott nem szabad hagyni, míg abban a fákát annyira fel nem nevelte, hogy azok magukra hagyhatók. Azon telepítők, ki földjét oknélkül előbb elhagyja, Debreczen sz. kir. város evelő területén telepítők többit nem lehet és telepítvényes földet sehol sem kap.

2. A telepítvényes földek kiosztása:

A telepítvényes földek kiosztása, valamint az elhagyott telepítvényes földekbe új telepítők fogadása az erdőtiszt jogja és kötelessége.

A telepítők részére kiadott 6 kat. hold vágástér, illetve tisztás terület, a kiadástól számított 7 év alatt, a város által adott akác- és tölgy-csemetével vagy tölgy makkal betelepítendő. A betelepített területet a telepítők a kezelő erdőtiszt utasítása szerint gondozni kötelesek.

A telepítők a tarolástól számított 11-ik évben az általa beültetett terület feltétlenül elhagyni köteles.

Mielőtt a telepítvényt a telepes elhagyná, tartozik az építési gödröket, kutát eltömni, az épület utasítás szerint elbontani. A felmondás rendszeren az év szeptember 1-én történik, hogy a telepítők más kerületben foghasson új földet. Aki másutt fogott földet s azt írással igazolja, az tavaszig (április hó 1-ig) megmaradhat a helyén, ellenkező esetben nov. 1-re eltávolítani tartozik.

3. *Tuskó verés.* A felfogott vagy más területen száraz tuskókból csak annyit vághatnak ki, ami maguknak fűtési célokra szükséges, de eladni semmit sem szabad.

4. *Fanyásés.* Az erdőültetés megkönnyebbitése végett a beültetendő területen levő fiatal tölgyfa hajtások oldalgalajait s a föld közelében levő fűtő sarjakat, valamint a már elültetett akác csemeték galajait is ösztölő tavaszig fel lehet nyesni, de csak fél magasságig, úgy, hogy a fák-nak rendes koronája maradjon. A fanyásést simán, felfelé és nem lefelé kell végezni, hogy a vágáslap vágott kinézésű legyen. A nyulároggott, kifagyott vagy kiszáradt fákát mélyen, földszint szintén jókor tavasszal vissza kell vágni, hogy a hajtás megeredjen. Az alsó részén két-felé ágazó törzsnek egyik ágát le kell vágni, hogy a törzs felfelé nevedkejen.

Nyáron át a fákát nem szabad nyesni, hacsak arra az erdőtiszt különös okból írásbeli engedélyt nem ad.

Aki a fákát kihajtása után vagy félmagasságig nyesi, arra a kár rábécülsütetik és erdei kihágásért megbüntetik.

5. *Faültetés.* A telepítvényes tartozik a földjét az utasításhoz képest idejében jól beültetni, ellenben a telepítvény tőle elvettetik.

Elősorban is a régebbi ültetések hiányait kell kiegészíteni és ez soha ki nem maradhat s csak azután lehet az új törésű földek beültetéséhez fogni. Minden telepítők

tartozik a földjét, maga, kapával felszántani és beültetni és pedig úgy, hogy a beültetésre kitűzött 7 év alatt évenként a megfelelő rész beültetessék.

Az ültető-gödröket lehetőleg egyenes sorban egymástól 2—2,6 méter távolságban készítenődök és oly szélesre kell ásní, hogy az ember lába hosszának és keresztben elférjen benne és ugyanolyan mélynek is kell lennie. A csemetékét csak olyan mélyre szabad ültetni, amilyen mélyen azok a csemetekerthben voltak s mindig a gödör közepére kell ültetni és nem a gödör oldalához nyomni a csemetékét, hogy a gyökerek szabadon legyenek a puha földben.

Az elültetendő akác-csemeték törzsét és gyökerét egy arasznyira vissza kell vágni, egész törzsessel elültetni nem szabad. Akár a város adja az ültetéshez a csemetét, akár a telepítők ássa a csemete kertjéből, gyöngye növesztés és rossz gyökérzetű csemetét elültetni nem szabad, hanem azt vissza kell iskolázní.

Legeltetés céljából külön területet ültetlen hagyni nem szabad.

Felkapált, de bármí okból be nem ültetett területen termelt veteményé dízmás lesz.

A faültetésnél különös gondot kell fordítani, hogy a csemete gyökere ki ne száradjon, sem a szállítás, sem pedig az ültetés alkalmával. Az ültetéskor a csemetét vizes földre kell elárkolni, sőt szükség esetén locsolni is kell, hogy a csemeték gyökere ki ne száradjon. Ültetés alkalmával nem szabad a gödröket kiszáradni hagyni, sem a csemetékét a gödrök mellett a szél és nap szárító hatásának kitenni, hanem a földből való kivételök után azonnal el kell ültetni. Czélsszerű az ültetés helyére a csemetékét vizes edényben kivinni és abból elültetni.

Necsak akác, hanem mélyedésekben és jobb minőségű talajon, tölgy telepítendő. A dombosabb helyekre ellenben akác ültetendő.

6. *Akác-iskola vetés.* Minden telepítők tartozik minden évben legalább 100 □-öl területű akác-iskola földet felszíni, azt a várostól kapott akácmaggal bevetni s az így készített akác-iskolának gondját viselni s szárazság esetén locsolni, abból földjét beültetni vagy a már beültetett rész hiányait pótolni. Ezen területen termelt csemetékéből másnak is juttatni tartozik, ha arra felszólítást kap. Ezen csemeték a város tulajdonát képezik, azok gondozandók s semmi körülmények között el nem adhatók. Általában minden telepítők olyan területű akác-iskolát köteles megművelni, amelyből felfogott területét beültetheti.

Amennyiben szükségesnek mutatkozik, minden 5 telepítők kötelezhető a locsoláshoz szükséges víznyerés végett az erdőgondnok által kijelölt helyen közös erővel kut ásására, melyhez a szükséges kut-felszerelést a város a telepítők rendelkezésére bocsátja.

Az a telepes, aki a csemetékét gondozása, az akác-csemeték kiültetése pótlása és gondozására alkotott szabályzatban előírt köteleességét nem pontosan teljesíti, a telepítvényből minden kártérítési igény nélkül az évnek bármely szakában az illetékes erdőgondnok által kitiltandó.

A szabályzat ezen pontjára kötelessége felügyelni

az erdőgondnoknak, melyet ha elmulasztana, felelősségre vonható.

7. Kapás vetemények termése.

Az elültetett csemetek sorközeibe bármiféle kapás veteményt lehet vetni, azonban úgy, hogy a fák sorjánál mindkét oldalon 30–30 vagyis összesen 60 centiméternyi hely maradjon vetetlenül. Az elvetett kapás növények művelése alkalmával a csemetek közei felkapálandók, a gáztló megfúvatandók. Az újonnan ültetett csemetek hajtásaiól csak egy hajtást kell meghagyni, de azt felnyesni nem szabad. A régebbi ültetésű akácák azon oldalhajtásait, melyek a csemete körülüli föld megkapá-lását akadályozzák, az erdőtiszt engedély mellett le lehet vágni.

A telepítők szorgalmának fokozására, az eredményesebb munkára buzditás végett erdősítési jutalmak fogynak kitűzteni.

8. **Rozsvetés.** Minthogy a rozsvetés a még teljesen meg nem erősödött ültetés fejlődésére nagy mértékben káros hatással van, azért a rozsvetés csak olyan helyen van megengedve, hol a fák már teljesen kifejlődtek és ahol az utolsó pótlás csemetéi is a 2 méter magasságot elérték.

Rozsvetés egy-egy telepítőnek csak két hold területen és a 7 évi telepítési időszak alatt 2-szer engedtetik meg, melyek közül az egyik az utolsó évben lesz engedélyezhető.

A rozsvetésnél, boronálásnál, valamint a rozsvetés levágásánál és a föld felkapálásánál a csemeteket megsérteni nem szabad.

A rozsvetés levágása után azonban legkésőbb aug. hó 1-re a fák közötti földet fel kell kapálni. A rozsvetés alá szintén egészen fel kell kapálni a földet, bármiféle vetemény is volt előbb az akácok között. Nem engedtetik meg az, hogy valaki a földjét akár rozsvetés előtt, akár pedig utána részben vagy fészkelésszerűen művelje meg, a rozsvetés után a rozsvét addig elvirni nem szabad, míg a föld felkapálva nincsen. Ha a föld nem lesz felkapálva, az esetben a rozsvét a város tulajdonában marad. Aki engedély nélkül vet rozsvét, attól a föld elvételek kárpótlás nélkül. A már egyszer beültetett területet kapával kell a földet megmivelni, vigyázva, hogy a fában kár ne essék.

2. **Dézma köteleesség.** Akár kapásvetemény, akár rozsvetés esik dézma alá, annak $\frac{1}{2}$ -része a városé, és addig a telepítő a magától el nem viheti, amíg avaróset be nem hordta.

10. **Lakás.** A telepítőnek az erdőbeni kint lakás meg lesz engedve, azonban mielőtt valaki, akár új földet fogna, akár régebbi ültetést vagy telepítvényt venne át, tartozik a telepítvényes földek rendszabályát s az épület tűzbiztosítási kötvényének aláírni.

A várostól lakásépítéshez kapott faanyagokat elvinni vagy eladni, vagy a lakást engedély nélkül elbontani senkinek sem szabad, mert az a város tulajdonát képezi. Az ilyen épületet a telepítő saját költségén tartozik biztosítani.

Sem a lakást, sem a földet a telepítő másra át nem ruházhatja, a földet részbe s a lakást bérbe ki nem adhatja, sem azt üresen elhagyni nem szabad.

11. **Jószágértékelés.** Jószágok csak az állandóan kintlakó, telepítő tarthat, de az is csak engedély mellett. Egy telepítőnek legfeljebb 1 ló, 1 tehén, 3 drb. sertés és aprómárha tartás engedélyezhető, ennél többet még télen sem szabad tartania.

A köteleességet nem-teljesítő telepítőtől ezen kedvezmény elvételik.

12. **Legeltetés.** A fentebbi jószágok legeltetése a kint lakó telepítőnek csak oly helyen engedtetik meg, hol ezáltal sem a fákban, sem a kiültetett csemetekben, sem pedig értékes fűben kár nem esik. A legeltethető terület minden telepítőnek ki lesz mutatva s aki más helyen legeltet, vagy a legeltetéssel kárt okoz, az büntetés alá esik. Még ősz várás után sem szabad a telepítőnek másutt, mint a kijelölt területen legeltetnie.

13. **Kaszálás.** Kaszálni fűvet csak dézmára, amely feles és irásbeli engedély mellett lehet.

14. **Tüzelés.** Tüzelésre a szabályszerű nyessedéket

felhasználhatja a telepítő s időnként a száraz tuskók földfeletti részéből is hasogathat magának lüzelőt, de az így szerzett lüzelvált a telepítő semmi szín alatt el nem adhatja.

15. **Tűzrakás.** A vágás téren tüzet rakni, gázt meggyújtani, vágy leperzselni nem szabad. Erdőégés esetén mindenki telepítő tartozik az oltásban részt venni s az, aki a tüzet észre vette, tartozik a járási erdőért értesíteni.

16. **Fegyvertartás.** Telepítőnek löfegyvert tartani nem szabad.

17. **Felügyelet.** Az ezen szabályzatban foglaltaknak pontos végrehajtására elsősorban az erdőőrök, másodsorban az erdőtiszt ügyelnek fel. A felügyelők utasításait a telepítő mindenben követni tartozik, azokkal gorombáskodni, azokat sértegetni, ellenük alaptalanul vádaskodni nem szabad.

18. **Rendtartás.** A rendszabályban foglalt kötele-ségek megmagyarazása végett, minden évben ősszel és tavasszal gyűlés fog tartatni az erdőőri lakoknál, amikor a rendszabályban foglaltak, valamint az időnkénti szükségessé váló utasítások megmagyaráztatnak.

Ezen gyűlésre minden telepítő tartozik elmenni.

19. **Büntetések.** A rendszabályban foglalt s az időnként kiadott utasítások be nem tartása esetén joga van az erdőtisztnek a telepítőt megbüntetni, még pedig kisebb foku hanyagság esetén legeltetési s egyéb kedvezményé- nek elvonásával, nagyobb foku hanyagság vagy engedtelenség esetén a telepítvényből kárpótlás nélkül való kiltállással.

Aki úgy viseli magát, hogy mint telepítő tovább tűrni nem lehet, vagy aki a közbiztonságra vagy a vagyon-biztonságra veszélyessé válik, joga van az erdőtisztnek azt a telepítvényből kiltállni s ha nem akarna menni, saját erdőőri által kiszállósoltatni s telepítvényét s lakását minden kárpótlás nélkül másnak adni.

Az e pontban felsorolt esetekben az erdőtisztnek nemcsak joga, hanem kötelessége is a telepítvényesekkel szemben a megállapított módon eljárni.

20. Ezen rendszabályt minden telepítő köteles saját- kezűleg aláírni.

Debreczen, 1912 április 26.

Török,	Botos Lajos,	Szűts Kálmán,	László,
erdészmeister.	erdész.	erdész.	erdész.

Záródeák: Ezen rendszabályban foglaltakat ismerem s magamra, mint telepítőre nézve azt kötelezőnek jelen- tem ki, az abban foglalt rendelkezéseknek magamat mindenben alátvetem s minden kérdésben, mely rám, mint telepítőre vonatkozik, határozathozatalra csak Debreczen sz. kir. város erdőgondnokságát ismerem el egyedül illetékesnek.

telepítő.

A gazdasági állatbiztosítás.

Ismeretes, hogy a modern gazdálkodási mozgalmak, szakítva a régi, immár elavult hagyományokkal, a gazdálkodás jövedelmezőségét nem a fokozott gabonater- melésben, hanem az állattenyésztésben és a tejtermé- kesztésben látják. Gazdasági politikánk eszerint azon fáradozik, hogy a termelőt felvilágosítja a régi rendszer tarthatatlan- ságáról és megmutassa neki azokat az utakat és módokat, melyeket a termelőnek követnie kell, hogy a birtokának eddigelő jövedelmét megkészserezze, esetleg háromszorozza. Ez különösen célja a néhány holdas kisbirtok- opra a helyes és jövedelmezőbb utra téríteni, aki a régi rendszer mellett rossz időjárás vagy egyéb elemi csapások esetén éhen is halhatna.

Ezen cél elérésében egyetlen mód van, t. i. hogy a termelőt kisbirtokos jól tejlő szarvasmarhát tenyész- tés földjének termését nem a piacra szánja, hanem a tenyész- szarvasmarhájába fekteti, melynek tejéből az hőven meg- téri. Mint az első pillanatban láthatjuk, ebben az eset-

ben a kishirtokosoknak mindene az állatjában van, mely azonban annyi veszedelemnek van kitéve, hogy az olyan kishirtokos, akinek nincs sok befektetni valója, csak igen nehezen szánja el magát erre a kockázatos lépésre, mert állatjának esetleges elhullása után nincs abban a helyzetben, hogy ennek pótlásáról gondoskodhassék. Ezen a nehéz ponton, mely a legtöbb kishirtokost visszartenteti, csak az állatbiztosítás behozatalával lehet átsiklani.

Érdekes jelenség gazdasági életünkben, hogy míg a birtokos minden ingója és ingatlana — még az állatja is — biztosítva van tűzveszedelem esetére, elhullás-okozta károk megtérítéséről nincs módja gondoskodnia, mert a meglévő biztosító társulatok nem nyújtanak biztosítást erre az esetre. Így a kishirtokos, ha már rászánja magát erre a nehéz lépésre, a legtöbb esetben mindenét veszti állatjának elhullása esetén, pótlásról pedig csak a leg-nagyonb mélikülözésekkel lehet szó.

Gazdálkodói körökben sokat foglalkoznak már ezzel a kérdéssel és több-kevesebb eredménnyel sikerült is megoldást találni olyképpen, hogy egy község kishirtokosai maguk alakítsanak állatbiztosító szövetkezetet.

Azt hisszük, nem lesz érdektelen, ha röviden ismerjük egy a szarvasmarhatenyésztéséről nagyon híres község kishirtokosai által alakított kölcsönös állatbiztosító szövetkezetét, mely mintaképül szolgálhat sok magyar községnek, ahol ennek hiányában nem igen mernek a gazdálkodás eme sokkal jóvedelmesebb útjára térni.

Az illető község kishirtokosai minden jogi formától mentesen alakították maguk között a biztosító szövetkezetet, melynek hattagu választmánya végzi a biztosítandó állatok értékelését. A megállapított becslési érték után a tulajdonos I százalék biztosítási díjat fizet, melyhez darabonként egy korona gyógykezelési költség is járul. Elhullás esetén a biztosító szövetkezet hiánytalanul kifizeti a megállapított becslési értéket a tulajdonosnak és az állat húsát ha a hatósági állatorvos közfogyasztásra alkalmasnak találja, kiméri, ellenkező esetben egy külön erre a célra épített hullaégető kemencében elégettetti.

Látjuk ebből, hogy a kishirtokosokra oly kevés kiadás hárul, melyet megemlíteni is alig érdemes, arról nem is szólva, hogy a költséges gyógykezeléshez a kishirtokosnak semmi köze, fizetvén egy évre egy koronát darabonként.

Ime, kevés költséggel mily nagyfontosságú dolgokat lehet nyélbe ütni. Csakhogy minálunk nem igen tördnek az efajta dolgokkal, kiknek módjukban, esetleg köteletségük volna. Ajánlatos volna, ha a már meglévő falusi szövetkezetek karolnák fel ezt az ügyet, melyhez ez egy-szer nem kell — pénz.

Nitsch Lőrinc.

32,265 K 12 f rendes bevételnél mutatkozó kevesletet, kapjuk a 7710 K 98 f pénztári maradványt.

Ha az 1911. évi költségvetésben előirányzott összegeket a tényleg befolyt összegekkel hasonlítjuk össze, a vegegyedmény, vagyis a pénztári maradvány úgy és ugyanaz, nevezetesen: Rendes bevételi előirányzat volt 3.379,946 K 20 f, tényleg befolyt 3.440,267 K 67 f, vagyis több 60,321 K 47 f. Rendkívüli bevételi előirányzat volt 381,800 K, tényleg befolyt 5.641,446 K 16 f, vagyis több 5.259,846 K 16 f. Átmeneti bevételi előirányzat nem volt, tényleg befolyt 181,297 K 42 f, vagyis több 481,297 K 42 f. Előirányozva volt összesen 3,761,546 K 20 f, tényleg befolyt 9,563,011 K 25 f, vagyis több 5.801,465 K 05 fillér.

Rendes kiadási előirányzat volt 3.228,732 K 79 f, tényleg kiadott 3.472,532 K 79 f, vagyis több 243,800 K, rendkívüli kiadási előirányzat volt 532,813 K 41 f, tényleg kiadott 5.605,319 K 26 f, vagyis több 5.072,505 K 85 f. Átmeneti kiadási előirányzat nem volt, tényleg kiadott 477,448 K 22 f, vagyis több 477,448 K 22 f. Előirányozva volt összesen 3,761,546 K 20 f, tényleg kiadott 9,565,300 K 27 f, vagyis több 5.793,754 K 07 f. Többlet bevétel 5,801,465 K 05 f, többlet kiadás 5,793,754 K 07 f, a különbözet, mint pénztári maradvány 7710 K 98 f.

Ezen összehasonlítás után egyezőknek mutatkozó pénztári maradvány elintézése az 1886. évi XXII. t. c. 124. §-ában leli magyarázatát.

Debreczen, 1912 április hó 24.

Jeney Géza, főszámvevő.

*

A jelentést a tételket igazoló mellékletekkel együtt a tanács most a felügyelő, majd a gazdasági, végül a jog-és pénzügyi bizottságnak adja ki, amelyeknek tárgyalása után az a törvény rendelkezése értelmében a májusi, ugynevezett tavaszi rendes közgyűlés elé kerül.

A vásárcsarnok ügye.

Várostunk jog- és pénzügyi bizottsága a héten tartott ülésében foglalkozott a vásárcsarnok kérdésével. A vásárcsarnok ügyéről már többször szóltunk lapunk hasábjain és fenttartjuk abbéli nézetünket, hogy a vásárcsarnokra szükségünk van úgy azonban, hogy annak felállítása ne rójjon elviselhetetlen terhet a városra, másrészt igazán és gyökeresen segítsen a piacok mostani rendezetlen állapotán.

A jog-és pénzügyi bizottság a vásárcsarnok helyének kérdésében különböző véleményeket nyilvánított. Szó esett a Degenfeld-térről, a Hatvan-utca végéről, a mostani vásártérről, valamint arról is, hogy nem volna-e célszerű a vásárcsarnokot a vasuti állomás közelében felépíteni. A vita vége az lett, hogy egy albizottságot küldtek ki a hely tanulmányozására.

Kétségtelen, hogy vásárcsarnok helynek legalkalmasabb volna a Degenfeld-téren levő városi istálló-telek, a szomszédos telkekkel. Ámde ezen telkek nagyon nagy értéket képviselnek és ha már megvesszük azokat, más célra kell felhasználnunk. A többi említett helyek azonban a város középpontjától messze esnek. Nem oszthatjuk a rendőrfőkapitány ur ama nézetét, hogy Debreczenben nincs távolság, mert bizony, ha a vásárcsarnokot az Árpád-téren építenénk, akkor pl. a Hatvan-utca közel lakosai egy egész utazást tehetnének a város másik végére. És mivel szó sem lehet arról, hogy városunkban két vásárcsarnok épülhessen, más adminisztráció tekintetében sem, olyan helyet kell keresnünk, amely lehetőleg egyforma távolságban van a város különböző irányu végétől.

Mindenesetre figyelembe kell vennünk a főmérnök azon aggodalmát, hogy a vásárcsarnoknak helyét nem kell előre kirtóni, mert akkor az erre kiszemelt telkek ára oly magas lesz, hogy óriási áldozat nélkül nem tudjuk azokat megszerezni.

Azt azonban kétségbe vonjuk, hogy a vásárcsarnok ügye nincs előkészítve. Hiszen évek óta foglalkozik városunk érdemes tanácsa ezen kérdéssel. A tervek is

Debreczen sz. kir. város 1911. évi zárószámadása.

Jeney Géza főszámvevő a héten beterjesztette a város 1911. évi zárószámadását a következő jelentés kíséretében:

1881—1912. szv. sz.

Tekintetes Tanács!

A városi házipénztár, valamint a házipénztár kezelése alatt levő alapítványi pénztáraknak az 1911. évről összeállított zárószámadását, ezeknek alapján a külön kezelés alatt álló vállalatokra figyelemmel elkészített vagyონmérleget, a szükséges mellékletekkel kiegszítve, további intézkedés végett tiszteltetl betérteszem.

A házipénztárnál a 3.440,267 K 67 f rendes bevétellel szemben a rendes kiadás 3.472,532 K 79 f, vagyis kiadási többlet 32,265 K 12 f.

Az 5.641,446 K 16 f rendkívüli bevétellel szemben a rendkívüli kiadás 5.605,319 K 26 f, így bevételi többlet 36,126 K 90 f.

Az átmeneti 481,297 K 42 f bevétellel szemben az átmeneti kiadás 477,448 K 22 f, így az átmeneti bevételi többlet 3849 K 20 f. Ha a fenti számadásoknál mutatkozó 39,976 K 10 f bevételi többletekből levonjuk a

elkészítette tisztas munkááron Petz Samu építésszel. Vagyis meg van minden, csak a helyet kell megszerezni körültekintő takarékossgal. A vásárcsarnokra szükség van, ezt mindenki belátja, aki piaci viszonyainkat ismeri és azok állapota felett nem egyszer bosszankodik.

Ha azonban még most is nagy nehézségek forognak felem a vásárcsarnok felállítását illetően, követnünk kell a főmérnök tanácsát, nevezetesen, hogy addig is, míg a vásárcsarnok építésének ügye a kivételre megéri, a piaci rendtartási szabályzatot kell letárgyalni és életbe léptetni. Akármint tegyünk, csak a mostani állapotokon segítsünk, mert ezek tarthatatlanok és egyáltalában nem illenek be egy haladó város keretébe. (K.)

Ház állatvédő-egyesület megalakulása.

Mindenütt, de különösen nálunk, ahol az embertelen állatkínzások egész sorozatával találkozunk, felette szükség volt az állatvédő-egyesület megalakítására. Igaz ugyan, hogy az állatok gondozására és a velük való emberséges bánásmódra a szülőknek és az iskoláknak kötelessége megtanítani a gyermekeket, a megalakult egyesület azonban így is áldásos munkát fog végezni, ha tagjai figyelemmel lesznek az állatok védelmére.

Az állatvédő-egyesület megalakulása április hó 21-én ment végbe, ott láttuk Domahidy Elemér főispánt, Kovács József polgármestert, Kovács Gyula alispánt, Baltazár Dezső dr. református püspököt, a városi tanács tagjait, hölgyeket és urakat szép számban.

Az alakuló ülést Domahidy Elemér főispán nyitotta meg, meleghangon üdvözlőlvén a megjelenteket, egyúttal bemutatván Podor Árpádot, az állatvédő-egyesületek szövetségének titkárát, budapesti főgimnáziumi tanárt, aki átadván a szövetség üdvözlőlevelét, tartalmas előadást tartott az állatvédelem emberséges voltáról. Az előadás után a főispán megköszönte a központ támogatását és az előadó buzgóságát.

A gyűlés aztán elfogadta elvben a földművelésügyi minisztérium közbejöttével készített alapszabály-tervezetet és az esetleges módosítások keresztülvitelével a megalakulandó választmányt felkérte.

A főispán javaslatára az alakuló ülés az állatvédő-egyesület elnökévé dr. Baltazár Dezső református püspököt választotta meg egyhangulag, aki magasröptű beszédben köszönte meg megválasztását.

Társelnök lett Domahidy Elemérné, alelnökök Békessy László, dr. Fráter Imre; ügyvezető-alelnök dr. Burger Péter; titkár Szabó Elek; jegyző Zöld József; pénztárnok Publig Ernő; ügyész dr. Csath Sándor. Majd megalakították a férfi és női választmányt s végül a választmány megalakulása után a közgyűlés Domahidy Elemér főispánt, Kovács József polgármestert és Kovács Gyula alispánt az egyesület védőjéül választotta meg.

Ház Arany Bika szálló ügye.

A mai Arany Bika szálló helyén nemskára egy hatalmas modern palotát épít az egészséges üzleti szellem. A város ugyanis egy bérleti társasággal kötö meg a szerződést 52 esztendőre. A bérleti társaság azonnal hozzá kezd a bontáshoz, mihelyt a városnak Németh András mostani bérölve költött szerződése lejár. A szerződés 1913. január 1-én lép életbe. A szerződés, a bontási és építési időt is beszámítva, 52 évre szól és az átvétel felüli két éven át a bérletőtársaság a városnak harminc-harmincezer koronát fizet.

Az első két év után megállapított bérösszeg előbb tíz, aztán öt évenként emelkedik 40, 45, 50, 60, 65, 70 és 85 ezer koronáig. A bérleti társaság tartozik az épületet 1915 december 31-ére felépíteni. Az épületben lesz szálló, gőz- és kádifürdő, vígadó, orfeum helyiség, nyári színház-hely. A lebontott épület jó anyagát ellenőrzés mellett a

társaság beépítheti és a telekre 2.200.000 korona kölcsönt vehet fel, melyet 1962 dec. 31-ig le kell törlesztenie. Az összes herendezés, vízvezeték, csatorna, világítás a bérleti társaság terhe.

A városnak joga lesz a szerződést egyoldalulag felbontani, ha valameley rendelések közérkölségi panaszok fognak felmerülni. Biztosítékul a társaság 300.000 koronát tesz le, míg haszonbéri biztosítékul 15.000 koronát és ezt kiegészíti aszerint, amint a bérletösszeg emelkedik.

Hírek.

— **Aczél Géza köszönete.** Aczél Géza főmérnököt a városi tanács közszolgálatának huszonötödik évfordulójára alkalmából levélben üdvözölte. A főmérnök most meleghangú levélben köszönte meg a városi tanács üdvözlőlevelét. Ez alkalmából mi is szívesen üdvözöljük városi főmérnökünket, kívánva, hogy a Gondviselés tartsa meg munkacerejét a közügyek javára.

— **Jóváhagyás.** A belügyminiszter a városi téglyagyár önálló kezelésbe vételéről alkotott szabályrendeletét jóváhagyta. A szabályrendelet június 1-én lép életbe. Ugyancsak jóváhagyta a belügyminiszter a homokhordásról készített szabályrendeletet.

3761—1912.

Hirdetmény.

Debreczen sz. kir. város tanácsa a város tulajdonát képező Piacz-utca 26—28. sz. telkeken épülő bérházbeli üzlethelyiségek és lakások bérletét hat évre zárt ajánlati versenytárgyalás útján kívánja biztosítani. Miért is felhívja mindazokat, akik ezen épületben üzlethelyiséget, vagy lakást kívánnak bérelni, hogy ajánlataikat a polgármesteri hivatalban folyó 1912. évi május hó 4. napjának délelőtt 10 órájáig nyújtsák be.

1. Az ajánlat zárt borítékban s a borítékban következő jelzéssel: „Bérleti ajánlat a Piac-utca 26—28. sorszámu bérház — bent megjelölt helyiségére” nyújtandó be s amennyiben azt ajánlattevő nem sajátkezűleg írta, aláírását két tanu előttemzésével tartozik hitelesíteni.

2. Ajánlattevő ajánlatában tartozik kijelenteni, hogy a bérleti feltételeket ismeri s azokat magára nézve kötelezőnek elfogadja.

3. Tartozik ajánlattevő az ajánlati összeg 10%-ának megfelelő készpénzt, vagy óvadékképes értékpapírt bánatpénz gyanánt a város házipénztáránál előzetesen letétbe helyezni s a házipénztárnak erről szóló letéti elismervényét ajánlatához mellékelni.

4. Ha az, akinek ajánlata elfogadott, a tanács által kitűzött időben a szerződést alá nem írta s a biztosítékot le nem tenné, bánatpénzt elveszti s kárára és veszélyezt az a lakás vagy üzlethelyiség, amelyre ajánlat vonatkozott, a tanács által akár szabadkézűl is másnak adatik bérebe. Az esetleges bérkülönbözetet az egész bérleti időről egy összegben, a nélkül, hogy abban a bánatpénz beszámíthatnák, a városnak megfizetni tartozik.

5. Ugy a helyiségek fekvését, területét feltüntető vázlatrajzok, mint a bérleti feltételek a hivatalos órák alatt dr. Vargha Elemér városi tanácsnoknál megtekinthetők.

6. Az ajánlatok 1912. évi május hó 4-én délelőtt 1/2 11 órakor a városházának nagytanácstermében bontatnak fel.

7. A városi tanács fenttartja magának a jogot, hogy a beérkezett ajánlatok közül szabadon választasson.

Kelt Debreczen sz. kir. város tanácsának 1912. évi április hó 13-án tartott üléséből.

A városi tanács.